Η μετάφρασις των ιερών κειμένων αποτελεί βεβήλωσιν και εξοβελισμόν (Σεβ. Μητροπ. Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κ. Ιερεμίου)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 6 Μαρτίου, 2011

1. Ἡ πίστη μας, ἀγαπητοί μου, ἔχει ἱερά κείμενα καί αὐτό εἶναι τό μεγαλεῖο της. Ἱερώτατο δέ κείμενο, ἀνώτερο ὅλων τῶν ἄλλων, εἶναι ἡ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ, ἡ Παλαιά καί ἡ Καινή Διαθήκη. Τό βιβλίο αὐτό εἶναι θεόπνευστο καί ἔχει τήν θέση του πάνω στην Ἁγία Τράπεζα, ἐκεῖ πού ἔχει τήν θέση του καί το Ἅγιο Ποτήριο. Καί ὅπως κοινωνοῦμε ἀπό τό Ἅγιο Ποτήριο τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ σαρκωθέντος στήν κοιλία τῆς Ἁγίας Θεοτόκου Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἔτσι, λέγουν οἱ Πατέρες, κοινωνοῦμε καί ἀπό τήν Ἁγία Γραφή τόν λόγο τοῦ Θεοῦ. Τήν Ἁγία Γραφή πρέπει νά τήν ἀγαπήσουμε καί νά την κάνουμε τό πολυφίλητο καθημερινό μας ἀνάγνωσμα.

2. Περικοπές ἀπό τήν Ἁγία Γραφή, την Παλαιά καί τήν Καινή Διαθήκη, ἀπολαμβάνουμε στήν θεία λατρεία μέ τά ἱερά Ἀναγνώσματα. Κατά τόν Ἑσπερινό ἔχουμε Ἀναγνώσματα ἀπό τήν Παλαιά Διαθήκη, ἐνῶ στήν θεία Λειτουργία ἔχουμε ἀναγνώσματα ἀπό τήν Καινή Διαθήκη, τό ἀποστολικό καί τό εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα.

3. Λογικό εἶναι ὅτι γιά νά «κοινωνοῦμε» ἀπό τά Ἀναγνώσματα αὐτά τόν λόγο τοῦ Θεοῦ, πρέπει νά μᾶς εἶναι κατανοητά, να καταλαβαίνουμε δηλαδή τά ἱερά τους νοήματα. Ὅμως, μᾶς χωρίζει ἀπό τά κείμενα αὐτά ἡ γλώσσα καί εἶναι κείμενα ἐν πολλοῖς ἀκατάληπτα. Ἀκριβῶς αὐτή ἡ δυσκολία κάνει μερικούς κληρικούς, ἱερεῖς και ἀρχιερεῖς, νά ὑποστηρίζουν τήν ἀπό μετάφραση ἀνάγνωση στήν θεία λατρεία τῶν ἁγιογραφικῶν περικοπῶν, ἀλλά καί αὐτῆς τῆς θείας Λειτουργίας τήν μετάφραση.

4. Τό θέμα ἔχει γίνει σοβαρό καί ταράσσει θά ἔλεγα τήν ἑλλαδική μας Ἐκκλησία, γι᾽αὐτό καί θά ἐκθέσω, ὡς Ἐπίσκοπος, την θέση μου ἐπ᾽αὐτοῦ μέ ἁπλό λόγο.

(α) Καί πρίν ἀπό μᾶς, πολύ πρίν ἀπό την δική μας ἐποχή, τά ἴδια κείμενα εἶχε ἡ Ἐκκλησία μας. Καί τότε πολλοί χριστιανοί ἦταν ὀλιγογράμματοι καί ἀγράμματοι. Καί ὅμως, δεν γινόταν λόγος γιά μετάφραση τῶν ἱερῶν κειμένων στήν λατρεία. Στήν Τουρκοκρατία, γιά παράδειγμα, τά ἁγιογραφικά Ἀναγνώσματα διαβάζονταν καί στήν

λατρεία καί στά σπίτια ἀπό τό πρωτότυπο κείμενο καί ὄχι ἀπό μετάφραση. Καί βγῆκαν μάρτυρες τῆς πίστεως καί ἥρωες τῆς πατρίδας μας ἀπό τούς πατέρες μας και ἀδελφούς μας αὐτούς.

(β) Ἄν τά κείμενα εἶναι ἀκατάληπτα καί εἶναι βεβαίως ἀκατάληπτα, γι᾽ αὐτό ὑπάρχει τό κήρυγμα στήν Ἐκκλησία, γιά νά τά ἑρμηνεύει καί νά κάνει καταληπτά τά νοήματά τους στούς πιστούς. Ἄς παύσει ἐπί τέλους τό κήρυγμα νά εἶναι καθηκοντολογικό, σάν να ζητᾶμε νά κάνουμε τούς χριστιανούς μας καλούς μαθητές τοῦ Πλάτωνα καί τοῦ Ἀριστοτέλη. Ἄς στραφεῖ τό κήρυγμα στά ἱερά Ἀναγνώσματα τῆς Ἐκκλησίας μας καί ἄς τά κάνει κατανοητά στούς πιστούς μέ ἁπλό λόγο.

Ἀλλά ὑπάρχουν μεταφρασμένα τά ἱερά μας κείμενα, καί ἡ Ἁγία Γραφή καί ἡ θεία Λειτουργία καί οἱ ὕμνοι τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἄς προτρέψουμε λοιπόν τούς χριστιανούς μας νά καταφύγουν οἱ ἴδιοι στίς μεταφράσεις τῶν ἱερῶν Ἀναγνωσμάτων, ὥστε νά τούς εἶναι καταληπτά, ὅταν θά τά ἀκούσουν στην λατρεία ἀπό τό κείμενο.

(γ) Προσωπικῶς θεωρῶ ὡς βεβήλωση τήν ἐξοβέλιση τοῦ ἱεροῦ κειμένου καί τήν ἀπόδοση τῶν ἱερῶν Ἀναγνωσμάτων ἀπό μετάφραση. Κατά πρῶτον, αὐτό ἐναντιοῦται πρός τήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας, γιατί δέν συνέβηκε σέ προηγούμενα χρόνια το πράγμα αὐτό, ἄν καί συνέτρεχαν οἱ ἴδιοι λόγοι. Καί τότε δηλαδή ἦταν τά κείμενα ἀκατάληπτα στούς πιστούς.

Ἔπειτα, τό θέμα αὐτό, τό νά διαβάζονται, δηλαδή, μεταφρασμένα τά ἁγιογραφικά Ἀναγνώσματα στήν λατρεία, δέν ἀποφασίστηκε ἀπό τήν Ἱεραχία τῆς Ἐκκλησίας μας. Δέν ἐπιτρέπεται δέ νομίζουμε ἕνας ἐπίσκοπος, δίχα τῆς ἀποφάσεως ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, νά εἰσάγει στήν ἐπισκοπή του μιά νέα τολμηρή πράξη, κατ᾽ αὐτήν μάλιστα τήν θεία λατρεία.

(δ) Ἀλλά ἔστω, εἰσάγουμε μετάφραση τῶν ἱερῶν Ἀναγνωσμάτων στήν θεία λατρεία καί ἀντί τοῦ κειμένου διαβάζουμε τήν μετάφραση. Φανταστεῖτε! Ἐνῶ πρῶτα οἱ πιστοί ἄκουαν τόν λόγο τοῦ Θεοῦ, ὅπως αὐτός βγῆκε ἀπό τά χέρια τῶν θεοπνεύστων συγγραφέων του, τώρα, σ᾽ αὐτήν τήν ἱερή ὥρα τῆς θείας λατρείας, θά ἀκούει τον θεόπνευστο λόγο τῶν Προφητῶν καί τῶν Ἀποστόλων ὅπως τον ἀποδίδει ὁ τάδε, ὁ τάδε καί ὁ τάδε μεταφραστής του. Γράφω αὐτά χωρίς βέβαια νά πιστεύω τήν θεοπνευστία στίς λέξεις. Ἀλλά, πῶς νά τό κάνουμε!.. Μᾶς συγκινεῖ καί μᾶς εὐφραίνει ἡ σκέψη ὅτι διαβάζουμε καί ἐμεῖς σήμερα στήν Ἐκκλησία μας τά ἅγια λόγια τοῦ Θεοῦ, ὅπως τά διάβαζαν οἱ παλαιοί χριστιανοί καί ὅπως τά διάβαζαν οἱ πατέρες μας στό Βυζάντιο καί στήν Τουρκοκρατία. Αὐτά τά ἱερά Ἀναγνώσματα τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀδελφοί, ἡ θεία Λειτουργία και οἱ ἱεροί ὕμνοι, ἔτσι ὅπως τά ἔχουμε καί τά διαβάζουμε ἐμεῖς στην λατρεία μας, ἔτσι τά διάβαζε καί ὁ ἅγιος Νεκτάριος καί τόσοι ἅγιοι Πατέρες. Τά ἅγια λόγια τῆς λατρείας «πιπιλίστηκαν», ἄς τό πῶ ἔτσι,

ἀπό ἀναρίθμητα στόματα ἁγίων Πατέρων καί Μητέρων καί μᾶς τά παρέδωσαν σάν παρακαταθήκη ἱερή σέ μᾶς, χωρίς νά τά παραλλάξουν καθόλου. Ποιοί εἴμαστε ἐμεῖς τώρα πού σκεφθήκαμε νά τά ἀλλοιώσουμε μεταφράζοντάς τα;

(ε) Πραγματικά, εἶναι ἀλλοίωση ἡ μετάφραση τοῦ ἱεροῦ κειμένου καί ἡ εἰσαγωγή τῆς μεταφράσεως αὐτῆς γιά ἀνάγνωση στην θεία λατρεία. Ἡ μετάφραση ἑνός στίχου τοῦ ἱεροῦ κειμένου γίνεται μέ βάση τήν ἑρμηνεία, πού δίνει ὁ μεταφραστής στόν στίχο αὐτό. Πολύ πιθανόν ὅμως ὁ μεταφραστής νά δίνει λανθασμένη ἑρμηνεία στόν στίχο. (Ἔχω διαπιστώσει τοιαῦτες λανθασμένες ἑρμηνεῖες). Καί θά ἀκούει λοιπόν ὁ πιστός λαός μας στήν λατρεία του πρός τόν Θεό τόν θεῖο λόγο μέ λανθασμένη μετάφραση προερχομένη ἀπό λανθασμένη ἑρμηνεία τοῦ τάδε, μορφωμένου μέν ἀκαδημαϊκά, πιθανῶς ὅμως μή μεμαρτυρημένου καί ὡς τοιούτου εὐσεβοῦς, ὥστε νά ἀκούεται ὁ λόγος του στήν Ἐκκλησία.

5. Κατά τά παραπάνω εἴμαστε ἐνάντιοι, ἀκόμη δέ καί πολέμιοι κατά τῆς εἰσαγωγῆς τῆς μεταφράσεως τῶν ἁγιογραφικῶν ἀναγνωσμάτων, τῶν λειτουργικῶν δέλτων καί τῶν ὕμνων τῆς πίστης μας στήν θεία λατρεία.

Δέν παραβλέπουμε ὅμως τό πρόβλημα τῆς ἀκατανοησίας τῶν ἱερῶν Ἀναγνωσμάτων ἀπό τόν λαό. Ὅπως τό ἔχουμε διαπιστώσει, νομίζουμε ὅτι τό πρόβλημα αὐτό καί ἡ δυσκολία αὐτή θεραπεύεται πρῶτον μέν μέ τό βιβλικό ἁγιογραφικό κήρυγμα, ἔπειτα δέ με τήν ἔκδοση μικρῶν βιβλιαρίων, στά ὁποῖα θα παρατίθεται τό κείμενο τῶν ἁγιογραφικῶν περικοπῶν (λίγες σχετικά εἶναι οἱ ἁγιογραφικές περικοπές τοῦ Ἑσπερινοῦ) καί ἡ μετάφρασή τους. Ἔτσι ὁ λαός μας θά ἔχει μόνιμο βοήθημα, γιά νά γνωρίζει τό νόημα αὐτῶν πού ἀκούει στήν Ἐκκλησία του.

Προτείνουμε, καί τό ἄλλο, βοηθητικό πιθανόν γιά τήν κατανόηση τῶν ἀναγνωσθέντων: Ἀφοῦ ἀναγνωσθοῦν στό κείμενο τά ἁγιογραφικά ἀναγνώσματα, ὁ ἱερεύς τῆς ἐνορίας, ἀντί θείου κηρύγματος, ἀφοῦ πεῖ πρῶτα ἕνα σύντομο προλογικό, νά διαβάσει ἔπειτα εὐκρινῶς καί μέ τόνο καί νόημα τήν μετάφραση τῶν ἀναγνωσθέντων περικοπῶν. Νά ρωτήσει ὅμως τόν ἐπίσκοπό του ποιά μετάφραση θά προτιμήσει, γιατί δέν εἶναι ὅλες οἱ μεταφράσεις καλές. Ἔχουν λάθη, ὅπως εἴπαμε, καί ἄς φημίζονται ὡς ἔργα εἰδικῶν καθηγητῶν. Τό σωστό πάντως εἶναι νά μή δίνουμε μετάφραση τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἀλλά ἑρμηνευτική ἀπόδοσή της, ὅπως ἔπραξε ὁ μακαριστός καθηγητής Παναγιώτης Τρεμπέλας, δικός μας, ἀπό την Στεμνίτσα Γορτυνίας καταγόμενος.

6. Ὡς πρός τούς ἀγαπητούς μας νέους, γιά νά τούς ἑλκύσουμε στήν Ἐκκλησία, ἄς τούς θέλξουμε μέ ἰσχυρό λόγο γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ἄς δοῦν τόν ἐνάρετο βίο μας καί ἄς κάνουμε προσευχή ὑπέρ αὐτῶν, μέσα, δηλαδή, πού μαρτυροῦν τήν ὀρθόδοξη ἱεραποστολή, καί ἄς μή προβαίνουμε σέ ἐνέργειες ἀπό τίς ὁποῖες ταράσσεται ἡ Ἐκκλησία καί χάνουμε τούς πιστούς, χωρίς

τελικά νά ἐπιτυγχάνεται καί ὁ σκοπός πού ἐπιδιώκουμε, γιατί δέν εὐλογούμαστε ἀπό τόν Θεό, ἀφοῦ ἐνεργοῦμε μέ τρόπους, πού δέν μᾶς παρέδωσαν οἱ ἅγιοι Πατέρες.

Μέ πολλές εὐχές

† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἰερεμίας

(Πηγή: «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΤΥΠΟΣ» 25/2/2011)

Διαβάστε περισσότερα άρθρα για το θέμα των μεταφράσεων πατώντας εδώ